

اکسترن < بیماری‌ها

بیماری ام اس؛ انواع آن، سیر و ویژگی‌های هر نوع

👥 بازنگری علمی توسط تیم اکسترن | بروز شده در ۲۷ مارس ۲۰۲۲

معرفی بیماری | فاکتورهای خطر | علت بیماری | میزان بروز و شیوع |
علائم و نشانه‌ها | انواع ام اس | تشخیص | درمان و پیشگیری

بیماری ام اس (MS) یا مولتیپل اسکلروزیس (Multiple Sclerosis) یک بیماری مزمن دستگاه عصبی است که انواع مختلفی دارد. این بیماری ممکن است بصورت حملات یا عودهای مکرر و یا بصورت پیشرونده و تدریجی ایجاد شود. در این مقاله به بررسی انواع بیماری ام اس و ویژگی‌های هر نوع می‌پردازیم.

معرفی انواع ام اس

بیماری ام اس بر اساس سیر و ویژگی‌هایی که دارد می‌تواند به ۴ دسته یا نوع مختلف تقسیم شود. این ۴ دسته عبارتند از:

- عودکننده بهبود یابنده (فروکش کننده)

- عودکننده پیشرونده

- پیشرونده اولیه

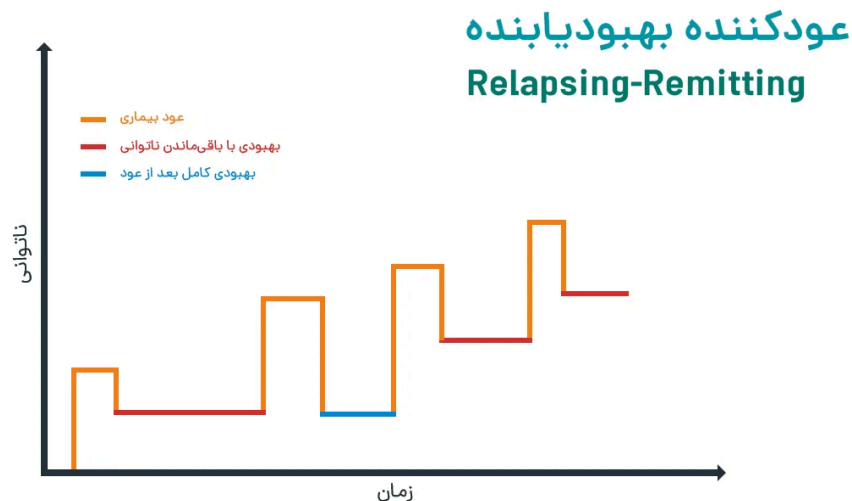
- پیشرونده ثانویه

از میان موارد بالا، شایع‌ترین نوع ام اس، نوع عودکننده بهبودیابنده (فروکش کننده) است که در بیش از ۸۵ درصد موارد دیده می‌شود و به ام اس خوش خیم معروف است و پس از آن ام اس پیشرونده اولیه با ۱۰ درصد شیوع در رتبه دوم قرار داد.

ام اس عودکننده بهبودیابنده

طبق مطالعاتی که انجام شده است مشخص شده که ام اس نوع عودکننده فروکش کننده شایع‌ترین نوع این بیماری است و در بیش از ۸۵ تا ۹۰ درصد از موارد ابتدا به این بیماری را شامل می‌شود و متوسط سن شروع این بیماری حدود ۳۰ سالگی است.

این نوع از ام اس خوش خیم‌تر از سایر موارد است و بهتر از دیگر انواع آن به درمان دارویی پاسخ می‌دهد.

extern تهیه شده توسط

ام اس نوع عودکننده بهبودیابنده

سیر و ویژگی‌ها

این نوع از ام اس با حملات یا عودهای مکرر شناخته می‌شود که به دنبال هر حمله معمولاً بهبودی بطور کامل یا ناقص رخ می‌دهد. در بین حملات معمولاً بیماری پیشرفت چندانی ندارد اما با هر حمله ممکن است آسیب‌های جبران ناپذیری برجای بگذارد. بنابراین بهبودی بعد از هر حمله ممکن است کامل نباشد.

بیماران در هر حمله یا عود ام اس دچار تشدید علائم یا ایجاد علائم جدید بیماری می‌شوند. هر حمله حداقل به مدت ۲۴ ساعت به طول می‌انجامد. علائم به وضوح نشان دهنده آسیب نواحی خاصی از مغز و نخاع هستند و باید در غیاب تب و عفونت ایجاد شده باشند. به عبارت دیگر باید مطمئن شویم که این علائم بخاطر یک بیماری عفونی نظیر مننژیت ایجاد نشده‌اند.

یکی از ویژگی‌های مهم بیماری ام اس این است که حملات در زمان‌های مختلفی ایجاد می‌شوند و ترتیب و نظم خاصی ندارند و نیز در هر حمله، نواحی مختلفی از بدن درگیر می‌شوند و این طور نیست که هر بار فقط یکسری علائم خاص ایجاد گردد؛ به عنوان مثال در یک حمله ممکن است فرد دچار تاری دید شود و در حمله بعدی دچار ضعف اندام تحتانی.

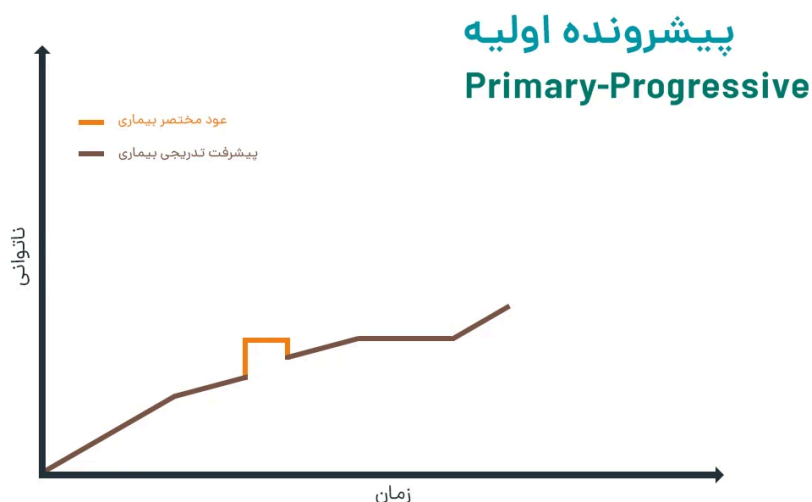
ام اس نوع عودکننده فروکش کننده بسیار شایع است و همانطور که گفته شد، بسیار خوش‌خیم‌تر از سایر انواع این بیماری است و بهتر به درمان دارویی پاسخ می‌دهد.

ام اس پیشرونده اولیه

ام اس نوع پیشرونده اولیه با پیشرفت تدریجی بیماری و افزایش ناتوانی بیمار در طول زمان بدون وجود حملات یا عودهای مکرر مشخص می‌شود.

هیچ آزمایش تشخیصی یا تصویربرداری وجود ندارد که بتوان نوع عودکننده فروکش کننده را از نوع پیشرونده اولیه افتراق داد و تشخیص این دو از یکدیگر تنها بر اساس شرح حال بیمار و وجود یا عدم وجود عودها و حملات در گذشته انجام می‌شود.

ام اس نوع پیشرونده اولیه در حدود ۱۰ درصد از بیماران دیده می‌شود. متوسط سن شروع این بیماری حدود ۴۰ سالگی است که نسبت به نوع عودکننده بهبودیابنده حدود ۱۰ سال دیرتر آغاز می‌شود. بنابراین بیماری ام اس در افراد جوان معمولاً از نوع عودکننده بهبودیابنده است.

extern⁺ تهیه شده توسط

ام اس نوع پیشرونده اولیه

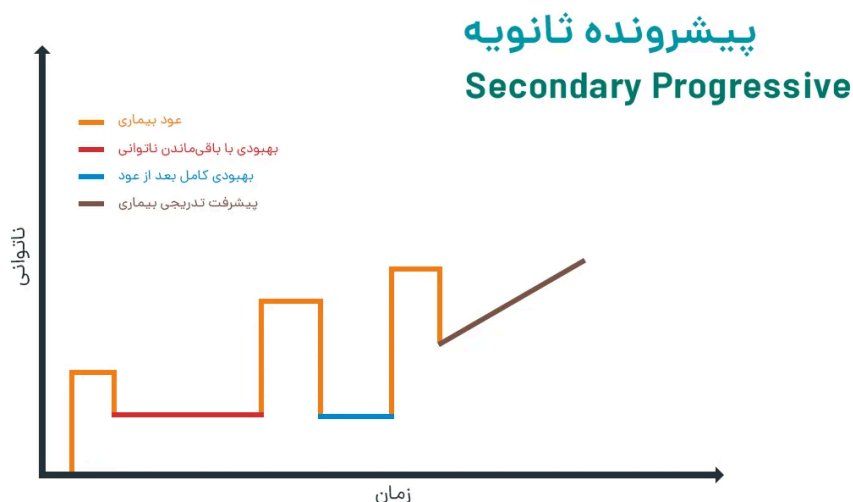
سیر و ویژگی‌ها

درگیری طناب نخاعی (Spinal Cord)، شایع‌ترین درگیری در نوع پیشرونده اولیه است. پیشرفت تدریجی درگیری نخاع باعث می‌شود که بیمار به مرور دچار ضعف اندام‌های تحتانی، گرفتگی و اسپاسم عضلانی شود اما حس اندام‌ها معمولاً درگیر نمی‌شود.

در موارد اندکی ممکن است که مخچه درگیر شود و فرد دچار اختلال در تعادل و راه رفتن شود. درگیری‌های ساقه مغز، اختلالات شناختی و درگیری چشم در ام اس نوع پیشرونده اولیه کمتر دیده می‌شود.

ام اس پیشرونده ثانویه

ام اس نوع پیشرونده ثانویه شیوع کمتری نسبت به نوع عودکننده بهبود یابنده دارد. این نوع از ام اس معمولاً در ابتدا خود را بصورت عودکننده فروکش کننده نشان می‌دهد اما بعد از چند حمله یا عود معمولاً حمله‌ای رخ نمی‌دهد و بیماری به تدریج پیشرفت می‌کند.

extern تهیه شده توسط

ام اس نوع پیشرونده ثانویه

همانطور که گفته شد، در نوع پیشرونده ثانویه، ابتدا بیمار حملاتی را تجربه می کند اما بعد از مدتی دیگر حمله ای رخ نمی دهد و بیماری به تدریج پیشرفت می کند.

میزان احتمال تبدیل شدن نوع عودکننده بهبودیابنده به نوع پیشرونده ثانویه قابل ارزیابی نیست و نمی توان احتمال آن را پیش بینی کرد.

تشخیص ام اس نوع پیشرونده ثانویه بر اساس وجود عودها و حملات مکرر در گذشته و سپس پیشرفت تدریجی بیماری به دنبال آن حملات می باشد.

تبدیل نوع عودکننده بهبودیابنده به نوع پیشرونده ثانویه ممکن است ۱۰ تا ۲۰ سال بعد از اولین حمله رخ دهد.

ام اس عودکننده پیشرونده

ام اس نوع عودکننده پیشرونده را می توان بدخیم ترین نوع ام اس دانست. شیوع این نوع از بیماری بسیار اندک است و قابل توجه نیست.

بیماری در نوع عودکننده پیشرونده، همچون نوع پیشرونده اولیه، همواره در حال پیشرفت است و سیری پیشرونده دارد. همچنان که بیماری در حال پیشرفت است، حملات و عودهایی نیز رخ می دهد.

extern تهیه شده توسط

am as نوع عودکننده پیشرونده

بنابراین می‌توان ام اس عودکننده پیشرونده را ترکیبی از نوع عودکننده و پیشرونده اولیه دانست. با این تفاوت که همیشه پیشرفت می‌کند و با هر حمله بدتر می‌شود.

جمع‌بندی: انواع ام اس

همانطور که گفته شد بیماری ام اس بر اساس سیری که دارد به انواع مختلفی تقسیم می‌شود. شایع‌ترین نوع آن که خوش‌خیم هم هست، نوع عودکننده بهبودیابنده است که فرد حملاتی را تجربه می‌کند و سپس بهبود می‌یابد.

در نوع پیشرونده اولیه، فرد حمله‌ای را تجربه نمی‌کند اما بیماری دائماً و به تدریج در حال پیشرفت است.

در نوع پیشرونده ثانویه، ابتدا بیمار حملات و بهبودهایی را تجربه می‌کند اما پس از مدتی حملات قطع شده و بیماری همانند نوع پیشرونده اولیه بطور تدریجی پیشرفت می‌کند.

در نوع پیشرونده عودکننده، هم‌زمان که بیماری پیشرفت می‌کند، عودهایی نیز اتفاق می‌افتد.

پرسش و پاسخ